BRIEF REPORT

Relationship between Methadone Maintenance Therapy and Frequency of Drug-Related Crimes in Golestan Province

Arash Naghipour[1],
Mohammad Bagher Saberi Zafarghandi[2],
Zahra Khatirnamani[3],
Mehdi Amini[4],
Mohammad Hossein Taghdisi[5]

[1] General Practitioner, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[2]Associate Professor, Department of Addiction, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[3] MSc in Biostatistics, Health Management and Social Development Research Center, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran
[4] Associate Proffessor, Department of Addiction, School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[5] Professor, Department of Health Education and Promotion, School of Health, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

(Received April 20, 2020 ; Accepted September 7, 2021)

Abstract

Background and purpose: In recent years, drug therapies have played an increasing role in management of drug-related crimes due to decrease in efficacy of other anti-crime methods. This study investigated the relationship between methadone maintenance therapy and frequency of drug-related crimes.

Materials and methods: This cross-sectional study was conducted in 420 patients attending private addiction treatment centers who received agonist therapy in Kurdkuy and Gorgan in Golestan province, Iran. Data were collected using a researcher-made questionnaire consisting of demographic characteristics and items on history of drug abuse, history of crimes, domestic violence and conflicts, divorce and remarriage, and work and employment. The questionnaires were completed at admission time and six months after initiation of methadone treatment through face to face interviews. Data analysis was done in SPSS V23.

Results: The majority of patients were married (88%), had low educational levels (75%) and were Persian (88%). The most commonly used narcotic drug was opium used oral or inhaled. There was a significant inverse relationship between methadone maintenance treatment and cases of crime and domestic violence and a significant direct relationship between the treatment and cases of divorce or remarriage, and work and employment before and after treatment ($P<0.05$).

Conclusion: Methadone maintenance treatment showed a significant effect on reducing social crime and domestic violence. Further researches are suggested to study other associated factors in larger number of patients while considering other variables such as improvement of behavioral disorders and related diseases in long-time follow-up investigations.

Keywords: drug abuse, maintenance treatment, methadone, crime, domestic violence

J Mazandaran Univ Med Sci 2021; 31 (201): 165-171 (Persian).

* **Corresponding Author: Mohammad Bagher Saberi Zafarghandi** - School of Behavioral Sciences and Mental Health (Tehran Institute of Psychiatry), Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran (E-mail: saberi.mb@iums.ac.ir)

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

گزارش کوتاه

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره سی و یکم شماره ۲۰۱ مهر سال ۱۴۰۰ (۱۷۱-۱۶۵)

ارتباط درمان نگهدارنده متادون با فراوانی جرایم مرتبط با مصرف مواد مخدر در استان گلستان

آرش نقی پور[۱]
محمد باقر صابری زفرقندی[۲]
زهرا خطیرنامنی[۳]
مهدی امینی[۴]
محمدحسین تقدیسی[۵]

چکیده

سابقه و هدف: در سال‌های اخیر درمان‌های دارویی، به دلیل کاهش اثربخشی سایر روش‌ها، نقش روزافزونی در مدیریت جرایم مرتبط با مواد مخدر بازی کرده‌اند. در این مطالعه ارتباط درمان نگهدارنده با متادون و فراوانی جرایم مرتبط با مصرف مواد مخدر بررسی شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۹۸ بر روی ۴۲۰ نفر از مراجعه‌کنندگان به کلینیک‌ها و مراکز درمانی با داروی اگونیست در شهرستان‌های کردکوی و گرگان استان گلستان انجام شد. ابزار جمع آوری اطلاعات یک پرسش‌نامه محقق ساخته شامل مشخصات جمعیت‌شناختی، وضعیت شغلی و اشتغال، سابقه مصرف مواد مخدر و ارتکاب جرم، نزاع، طلاق و روابط خارج از حریم خانواده (نامشروع) بود. پرسشنامه‌ها در قالب جلسه‌های مصاحبه‌های فردی با مراجعین و بدون استعلام از سایرمراجع، در دو نوبت بدو پذیرش و شش ماه بعد از شروع درمان متادون تکمیل شدند. داده‌ها با نرم‌افزار آماری SPSS 23 تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: اکثریت افراد متأهل (۸۸ درصد)، دارای تحصیلات زیر دیپلم (۷۵ درصد) و با قومیت فارس (۸۸ درصد) بودند. بیش ترین ماده‌ی مخدر مصرفی آن‌ها تریاک و بیش ترین روش مصرف خوراکی و استنشاقی بود. درمان نگهدارنده با متادون ارتباط معناداری با طلاق، کار و اشتغال قبل و بعد از مصرف داشت ($P<۰/۰۵$).

استنتاج: درمان نگهدارنده با متادون تاثیر چشمگیری بر کاهش جرایم اجتماعی و خشونت در خانواده دارد. پیشنهاد می‌شود مطالعات بعدی با تعداد بیش‌تری از مددجویان، در زمان طولانی‌تر و با بررسی دیگر عوامل مرتبط و پیامدها مانند بهبود اختلالات رفتاری و بیماری‌های مرتبط اجرا شود.

واژه های کلیدی: مصرف مواد، درمان نگهدارنده، متادون، جرم، خشونت خانگی

مقدمه

هیچ زمانی به اندازه امروز، طیف مخدرها و حجم بازار مواد مخدر رو به گسترش افزایش و تنوع نبوده است(۱). مصرف مواد و عوارض ناشی از آن آثار مخرب و جبران‌ناپذیری بر جمعیت انسانی وارد می‌کند(۲). در این خصوص طیف وسیعی از پیامدهای منفی مانند، اختلالات سلامت روان، عفونت HIV، سرطان کبد و

مولف مسئول: محمدباقر صابری زفرقندی– تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران، انستیتو روانپزشکی تهران E-mail: saberi.mb@iums.ac.ir

۱. پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۲. دانشیار، گروه اعتیاد، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان(انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۳. کارشناس ارشد آمار زیستی، مرکز تحقیقات مدیریت سلامت و توسعه اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران
۴. استادیار، گروه اعتیاد، دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان(انستیتو روانپزشکی تهران)، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
۵. استاد، گروه آموزش و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
تاریخ دریافت : ۱۳۹۹/۲/۱ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : ۱۳۹۹/۲/۷ تاریخ تصویب : ۱۴۰۰/۶/۱۶

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]
[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

سیروز مرتبط با هپاتیت، مصرف بیش از حد و مرگ زودرس مشاهده می‌شود(۳). مطابق بررسی بار جهانی بیماری‌ها در سال ۲۰۱۷ در سراسر جهان، ۸۵۸۰۰۰ مرگ و ۴۲ میلیون سال زندگی "سالم" از دست رفته به علت استفاده از مواد مخدر ثبت شده است(۱). طبق آمار ارائه شده مرکز مقابله با جرم سازمان ملل متحد (UNODC: United Nations Office On Drug and Crime) بیش‌تر بار بیماری‌های ناشی از مواد مخدر (اغلب افیونی) در شرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا و آمریکای جنوبی مشاهده می‌شود(۵،۴). به‌طورکلی مصرف موادمخدر علاوه بر اثرات مخرب بر سلامتی (بروز بیماری‌های قلبی، مغزی و نخاعی و انواع مختلفی از سرطان‌ها)(۷،۶)، ناهنجاری‌های اجتماعی (سرقت، مزاحمت و...)، روانی (اختلالات خلقی و سایکوتیک) و خانوادگی(طلاق، از بین رفتن کانون خانواده‌ها و فرزندان بی‌سرپرست) را نیز به دنبال دارد(۱۱-۸). مطالعات انجام شده نشان داد روان درمانی، گروه درمانی، کار درمانی، ایمان درمانی، خانواده درمانی و دارو درمانی احتمال عود مصرف مواد مخدر و جرائم ناشی از آن را کاهش می‌دهد(۱۲). در سال‌های اخیر درمان‌های دارویی نقش روزافزونی را در مدیریت جرایم مرتبط با مواد مخدر ایفا کرده‌اند. یکی از دلایل آن کاهش اثربخشی سایر روش‌های مقابله با جرم است(۱۳). درمان نگهدارنده با متادون یک برنامه درمانی جامع است که در آن متادون به عنوان جایگزین برای بیماران وابسته به مواد افیونی، به صورت طولانی مدت تجویز می‌شود(۱۴). این روش علاوه بر پیشگیری از استفاده مجدد مصرف مواد مخدر، موجب بهبود سلامت روانی و جسمی بیماران می‌شود(۱۵). یکی از پنج هدف اصلی برای طراحی و اجرای برنامه درمان نگهدارنده با متادون، کاهش رفتارهای مجرمانه و بهبود رفتارهای سلامت اجتماعی و روانی است و این روش شناخته شده کاهش آسیب در سراسر دنیا می‌باشد. پژوهش‌های متعددی نشان دادند که درمان با متادون یک راهکار برای کنترل جرائم است(۱۴،۱۳).

نتیجه تحقیقات Dolan نشان داد که درمان متادون به‌طور معناداری با کاهش رفتارهای پرخطر نظیر مصرف تزریقی، اشتراک وسایل تزریقی و رفتارهای جنسی ناایمن همراه است(۱۶). همچنین نتایج مطالعه توصیفی- مقطعی حجت در سال ۱۳۹۴ در مراکز درمان اعتیاد شهرستان شیروان نشان داد که درمان نگهدارنده باعث قطع ارتباط با سیستم قاچاق، کاهش هزینه‌های مصرف مواد مخدر، کاهش فشار اقتصادی بر خانواده بیماران و در نهایت منجر به کاهش جرائم می‌شود(۱۷). طبق جست‌وجوهای علمی، تا کنون تحقیقات چندانی در مورد ارتباط درمان نگهدارنده متادون با جرائم مصرف مواد مخدر بخصوص با حجم نمونه بالا در ایران انجام نشده است. نتایج این پژوهش برای برنامه‌ریزی اقدامات پیشگیری و درمانی در معتادان به مواد مخدر و انجام تحقیقات در سطح گسترده‌تر مفید خواهد بود. در مطالعه حاضر ارتباط درمان نگهدارنده با متادون و کاهش جرایم مرتبط با مصرف مواد مخدر در مراکز درمان با آگونیست استان گلستان بررسی شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع مقطعی در سال ۱۳۹۸ بر روی مردان مراجعه‌کننده به مراکز خصوصی درمان با آگونیست در شهرستان‌های کردکوی و گرگان استان گلستان انجام شد. معیار ورود به مطالعه ثبت و پذیرش در این مراکز بود و برای کنترل متغیرهای مخدوش‌کننده افراد مبتلا به ایدز از این مطالعه خارج شدند. بر اساس فرمول محاسبه حجم نمونه برای برآورد نسبت در یک گروه و با هدف بیش‌ترین تعداد ممکن، نسبت افراد دارای جرائم از بین مراجعه‌کنندگان به هر مرکز ترک اعتیاد، P = ۰/۰۵ لحاظ شد و با توجه به در نظر گرفتن احتمال ۵درصد خطای برآورد، فاصله اطمینان ۹۵درصدی و احتمال ۱۰درصد ریزش نمونه‌ها، حجم نمونه نهایی ۴۲۰ نفر تعیین شد. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و بر مبنای پراکندگی مراکز در شهرستان‌های

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]
[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

کردکوی و گرگان) بود. از بین تقریبا ۴۰ مرکز ترک اعتیاد، ۱۰ مرکز به صورت تصادفی انتخاب و برای هر مرکز ۴۲ نفر شرکت‌کننده درنظر گرفته شد.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه ای محقق ساخته با استفاده از مراجع معتبر علمی شامل متغیرهایی نظیر مشخصات دموگرافیک، نوع ماده مخدر مصرفی، نوع درمان و طول مدت تحت درمان نگهدارنده بود(۱۹،۱۸). پرسشنامه تهیه شده به تایید ۵ نفر از متخصصین درمان اعتیاد و اعضای گروه مطالعات اعتیاد دانشگاه علوم پزشکی ایران رسید. بررسی‌های گذشته نشان دادند که پرسش از موارد مرتبط با جرم با بیان جزئیات، با درصد بالایی از عدم پاسخگویی همراه است(۲۰). بنابراین، پرسش‌ها به‌صورت کلی طرح و به چهار پرسش مربوط به (ارتکاب به جرم، سابقه خشونت و درگیری، طلاق یا ازدواج مجدد و کار و اشتغال) با گزینه‌های بله یا خیر اکتفا شد. پرسشنامه‌ها به صورت بی‌نام و کد دار، یک بار در بدو پذیرش و یک بار دیگر ۶ ماه بعد از شروع درمان متادون، در قالب جلسه‌های فردی مصاحبه با بیماران تکمیل شدند. با توجه به همکاری بیماران نیازی به استعلام از سایر مراجع احساس نشد. این طرح با کد اخلاقی IR.HUMS.1398.332 تصویب شد. پژوهشگران به اخذ رضایت آگاهانه، رازداری و حفظ حریم خصوصی افراد توجه داشتند. داده‌های مطالعه با آماره‌های توصیفی و آزمون‌های تحلیلی مجذور کای و ویلکاکسون با سطح معنی‌داری آماری P<۰/۰۵ در نرم‌افزار SPSS-23 تحلیل شد.

یافته ها و بحث

بررسی داده‌های مربوط به ۴۲۰ داوطلب نشان داد که سن داوطلبان ۳۳ تا ۸۸ سال و میانگین سنی آن‌ها ۱۲/۹۶±۴۵/۸۴ سال بود. سایر مشخصات دموگرافیک و مشخصات مرتبط با مصرف موادمخدر در جدول شماره۱ ارائه شده است. اکثریت افراد در سن تقریبی ۴۰ سالگی، زیر دیپلم و متاهل بودند.

جدول شماره ۱: ویژگی های دموگرافیک و مشخصات مرتبط با مصرف مواد مخدر در ۴۲۰ نمونه

متغیرها	زیرگروه	تعداد (درصد)
وضعیت تاهل	مجرد	۴۹ (۱۱/۷)
	متاهل	۳۷۱ (۸۸/۳)
سطح تحصیلات	بی سواد	۱۱ (۲/۶)
	ابتدایی	۱۳۲ (۳۱/۴)
	راهنمایی	۱۳۲ (۳۱/۲)
	دیپلم	۱۲۰ (۲۸/۶)
	فوق دیپلم	۷ (۱/۷)
	کارشناسی و بالاتر	۱۹ (۵/۴)
ملیت	ایرانی	۴۱۹ (۹۹/۸)
	سایر	۱ (۰/۲)
قومیت	فارس	۳۷۲ (۸۸/۶)
	ترکمن	۸ (۱/۹)
	سیستانی	۳۵ (۸/۳)
	بلوچ	۳ (۰/۷)
	سایر (افغان و...)	۲ (۰/۵)
استعمال دخانیات	دارد	۳۱۳ (۷۴/۵)
	ندارد	۱۰۷ (۲۵/۵)
نوع دخانیات مصرفی	سیگار	۲۳۰ (۵۴/۸)
	قلیان	۱۵ (۳/۶)
	سیگار و قلیان	۲۴ (۵/۷)
	ندارد	۴۳ (۱۰/۲)
نوع مواد مصرفی	تریاک	۳۵۶ (۸۷/۴)
	هروین	۲۷ (۶/۵)
	سایر	۳۷ (۸/۸)
روش مصرف	استنشاقی	۱۵۴ (۳۶/۷)
	خوراکی	۱۶۲ (۳۸/۶)
	تزریقی	۲۷ (۶/۴)
	تدخینی	۷۷ (۱۸/۳)

یافته‌ها نشان دادند که ارتباط معنی‌داری بین مصرف سیگار با سابقه اشتغال به کار و با طلاق یا ازدواج مجدد قبل و پس از مصرف متادون وجود داشت. همچنین ارتباط معنی‌داری بین قومیت با سابقه درگیری و خشونت خانگی و بین وضعیت تاهل با سابقه ارتکاب به جرم داوطلبان قبل از مصرف وجود داشت. فراوانی جرم‌ها و آسیب‌های اجتماعی خانودگی مرتبط با مصرف مواد مخدر در نمونه‌های مطالعه در هنگام شروع و ۶ ماه بعد از درمان با متادون در جدول شماره ۲ ارائه شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که ارتباط معنی‌داری بین درمان نگهدارنده با متادون با وضعیت‌های طلاق یا ازدواج مجدد و کار و اشتغال وجود دارد (P<۰/۰۵).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

جدول شماره ۲: بررسی ارتباط بین درمان نگهدارنده با متادون با وضعیت آسیب ها و جرائم مرتبط با مواد مخدر در ۴۲۰ نمونه مورد مطالعه با آزمون آماری مجذور کای

متغیر ها		قبل از درمان تعداد (درصد)	بعد از درمان تعداد (درصد)	سطح معنی داری
ارتکاب جرم منجر به دستگیری	دارد	(۱۵)۶۳	(۰۷)۳	۰/۳۸۷
	ندارد	(۸۵)۳۵۷	(۹۹/۳)۴۱۷	
درگیری و خشونت خانگی	دارد	(۶/۹)۲۹	(۲/۴)۱۰	۰/۱۴۷
	ندارد	(۹۳/۱)۳۹۱	(۹۷/۶)۴۱۰	
طلاق یا ازدواج مجدد	دارد	(۱۰/۰)۴۲	(۶/۰)۲۵	۰/۰۰۲
	ندارد	(۹۰/۰)۳۷۸	(۹۴/۰)۳۹۵	
کار و اشتغال	دارد	(۷۳/۶)۳۰۹	(۹۱/۹)۳۸۶	<۰/۰۰۱
	ندارد	(۲۶/۴)۱۱۱	(۸/۱)۳۴	

بررسی مبتنی بر شواهد بیان می کند تاثیر مصرف مواد مخدر بر جنبه‌های زندگی اهمیت بسیاری دارد. تداوم اعتیاد نه تنها پرهزینه است بلکه مصرف‌کننده مواد را به ارتکاب کارهای غیرقانونی وا می‌دارد. در بسیاری از مطالعات ثابت شده است که جرایم و تخلفات در بین معتادان به شکل معنی‌داری بیش از سایر افراد در جمعیت مشابه می‌باشد. پژوهش همگروهیRussolilo و همکاران طی سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۱۵ میلادی با بررسی ۱۴۵۳۰ مجرم در ایالتهای کشور کانادا نشان داد که میزان بروز خشونت در افراد به هنگام درمان با متادون کم‌تر از دوره زمانی بدون درمان بود(۲۱). همچنین نتایج مطالعه مقطعی پرورش و همکاران در سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۶ بر روی ۱۱۰نفر از مشاوره شوندگان در مراکز مشاوره اجتماعی رفتاری شماره ۱ و۲ کرمان حاکی از کاهش ۹۶/۴ درصد موارد درگیری با پلیس، ۸۰ درصد موارد مشاجره خانوادگی، ۶۸/۲ درصد موارد مصرف و ۹۷/۳ درصد موارد تزریق مشترک به دنبال درمان نگهدارنده با متادون بود(۲۲). در مطالعه فعلی با توجه به این یافته که ۹۷ درصد مرتکبین جرایم، پس از درمان نگهدارنده با متادون دیگر مرتکب جرم نشدند، می‌توان به ارتباط مثبت بین این روش درمانی با کاهش جرائم پی برد. در این زمینه به نظر می‌رسد عواملی مانند جایگزینی مواد مخدر ناخالص و از منابع نامعلوم با داروی متادون، افزایش خودباوری و خوداتکایی مددجویان، اثرات مثبت مشاوره روانشناسی و حمایت خانواده‌ها از این افراد در حین فرایند درمانی تاثیرگذار باشند(۲۳).

از محدودیت‌های این مطالعه ارزیابی کوتاه مدت پیامدهایی مانند طلاق یا ازدواج مجدد بود. برای مطالعات آینده پیشنهاد می‌شود، جهت بررسی جامع و مقایسه‌ای چنین متغیرهایی، مدت زمان بیش‌تری برای پیگیری و ارزیابی دوره ای در نظر گرفته شود. اجرای مطالعات اولیه بیش‌تر راجع به بررسی جامع ارتباط بین درمان نگهدارنده با متادون با وضعیت جرائم و آسیب‌های اجتماعی مرتبط با مواد مخدر و همچنین انجام یک مرورنظام‌مند در این زمینه با هدف ارائه مستندات مبنی بر شواهد علمی به سیاستگذاران و مسئولین برنامه‌های جامع مبارزه با مواد مخدر پیشنهاد می گردد.

سپاسگزاری

نویسندگان این مقاله از تمامی کاردانان، کارشناسان و روان شناسان و پزشکان شرکت کننده در طرح که بدون همکاری ایشان انجام این پروژه ممکن نبود و همچنین از همراهی و زحمات ستاد مبارزه با مواد مخدر بویژه جناب آقای محمود روحانی فر دبیر شورای هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر استان گلستان تشکر و قدردانی می نمایند.

References

1. UNODC, annual report covering activities during 2018. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) in 2018.
2. Gholami M. The Impact of Addiction Treatment Centers on Preventing the Returning of Addicted People (the Case Study of Northern Khorasan Province). J Forensic Knowledge 2018; 11(40): 27-42 (Persian).
3. Torrens M, Mestre Pintó JI, Domingo-Salvany A. Comorbidity of substance use and mental disorders in Europe. Luxembourg: European Monitoring Centre for Drugs and Drug

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]
[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

Addictio; 2015.

4. Collaborators, GBD. Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 354 diseases and injuries for 195 countries and territories, 1990-2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. Lancet 2018; 392(10159): 1789-1858.
5. UN Office on Drugs and Crime.World Drug Report 2019. United Nations Digital Library; 2019.
6. Nasrollahzadeh D, Kamangar F, Aghcheli K, Sotoudeh M, Islami F, Abnet CC, et al. Opium, tobacco, and alcohol use in relation to oesophageal squamous cell carcinoma in a high-risk area of Iran. Br J Cancer 2008; 98(11): 1857-1863.
7. Rashidian H, Zendehdel K, Kamangar F, Malekzadeh R, Haghdoost AA. An ecological study of the association between opiate use and incidence of cancers. Addict health 2016; 8(4): 252-260.
8. Aghdaghi M, The Capacities and Implications of Islamic Teaching in Dealing with The Social Harm of Addiction. Islam Stud Soc Harms 2019; 2(4): 49-60 (Persian).
9. Zangi abadi A, Parhiz F, Khayam bashi E. Temporal and Spatial Analysis of Drug-related Social Injuries (case report). Iran Soc Issues Lead Res 2016; 4(1): 95-116 (Persian).
10. Madah M, Khayrkhah E. Investigating the Factors Effecting Crime Among Robbers and Drug Offenders. Int Crim Invest 2015; 9(4): 9-26 (Persian).
11. Sadock DB, Virginia A. Kaplan and Sadock's pocket handbook of clinical psychiatry. 5th ed. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; 2010.
12. Moradi Kal-Boland M, Beiranvand S, Sheini Jaberi P. Study the Primary and Addiction Replapse Addiction Prevention Strategies from the Perspective of Addicted Persons Referred to Treatment Center for Substance Abuse in Ahvaz. J Police Med 2014; 3(1): 43-50 (Persian).
13. Lind B, Chen S, Weatherburn D, Mattick R. The effectiveness of methadone maintenance treatment in controlling crime: an Australian aggregate-level analysis. Br J Criminol 2005; 45(2): 201-211.
14. National Institute on Drug Abuse (NIDA). the NIH Almanac, 2015. Available at: https:// www.nih.gov/about-nih/what-we-do/nih-almanac/national-institute-drug-abuse-nida.
15. Rezvanifar AR. Cognitive dysfunction induced by methadone treatment. Addiction 2007; 2: 27-33 (Persian).
16. Dolan KA, Shearer J, MacDonald M, Mattick RP, Hall W, Wodak AD, et al. A randomised controlled trial of methadone maintenance treatment versus wait list control in an Australian prison system. Drug Alcohol Depend 2003; 72(1): 59-65.
17. Hojjat SK, Rezaei M, Mohamadi Pour M. The Comparison Of Retention In Three Methods With Methadone, Opium And Buprenorphine In Patients Admitted To Addiction Treatment Centers. J North Khorasan Univ Med Sci 2016; 8(2): 245-256 (Persian).
18. hafiei F, Falavarjani MF, Yeh CJ, Ghodousi A. Substance Abuse, Criminality, and Social Consequences: The Lived Experiences of Male Outpatients in a Methadone Maintenance Treatment Program in Iran. J Addict Recov 2021; 4(1): 1028-1038.
19. Le UT, Tren TT, Le GT, Thai TT. Methadone maintenance treatment in Ho Chi Minh City, Vietnam: Multidimensional measure of adherence and associated factors. Global Public Healt 2020; 1-11.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]

[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]

20. Rahimi Movaghar A, Esmaeili MA, Haghdoost AA, Sadeghirad B, Mohraz M. HIV prevalence amongst injecting drug users in Iran: a systematic review of studies conducted during the decade 1998–2007. Int J Drug Policy 2012; 23(4): 271-278.
21. Russolillo A, Moniruzzaman A, McCandless LC, Patterson M, Somers J. Associations between methadone maintenance treatment and crime: a 17-year longitudinal cohort study of Canadian provincial offenders. Addiction 2018; 113(4): 656-667.
22. Parvaresh N, Kheradmand A, Darijani M. Kheradmand, and M. Darijani, The Effect Of Methadone Maintenance Therapy On Harm Reduction In Opiate Dependents In KERMAN Socio-Behavioral Consulting Centers. Addict Health 2010; 2(1-2): 26-28.
23. Sun HM, Li XY, Chow EPF, LI T, Xian Y, et al. Methadone maintenance treatment programme reduces criminal activity and improves social well-being of drug users in China: a systematic review and meta-analysis. BMJ open 2015; 51(1): e005997.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-28]
[DOR: 20.1001.1.17359260.1400.31.201.2.0]